

КОРРУПЦИЯ ТАРАҚҚИЁТ КУШАНДАСИ

Doliyeva Dilnura Alisher qizi

Toshkent davlat texnika universiteti Neft va Gaz fakulteti 2-bosqich talabasi

fortunatelyperson@gmail.com

Аннотация: Мақола Янги Ўзбекистон маърифатли жамиятини яратишда коррупциядан холи бўлган жамиятни шакллантириш ва уларнинг қалбига таъсир этиб Ватанга муҳаббат уйғотишга бағишланган. Бундан ташқари коррупция давлатни ичдан емиришини олдини олишга ва бу каби муаммоларга бефарқ бўлмаслик устувор ҳисобланади. Ватан манфаатларини ўз манфаатларидан устун қўйиш, кундан кун ривожланаётган Ўзбекистоннинг ривожига ҳисса қўшишга интилиш мақсадга мувофиқлиги кенг ёритиб берилган.

Калит сўзлар: Коррупция, талон-тароҷ, ресурс, оммавий ахборот воситалари, пора, Шохнома.

Коррупция бу – жамиятни турли йўллар билан исканжага оладиган дахшатли иллатдир. Бу иллат демократия ва ҳуқуқ устуворлиги асосларига путур етказди, инсон ҳуқуқлари бузилишига олиб келади, бозорлар фаолиятига тўсқинлик қилади, ҳаёт сифатини ёмонлаштиради ва одамлар хавфсизлигига таҳдид солади.

Коррупцияни нималарда яққол кўриш мумкин. Давлат органларида ва бошқа ташкилотларда қаримдош уруғчиликни жуда кўп гувоҳи бўламиз. Бу ҳам қандайдир маънода хавфли. Ишга киришдаги суҳбат жараёнларини видеога олиш ва тегишли коррупцияга қарши курашиш ташкилотларига жўнатиш орқали номзодларнинг талабга жавоб берган ёки бермаганини ҳам ишга олиш ёки турли бахоналар билан ишга олмаслик ҳолатларини олдини олиш мумкин. Ойликларни ошириш ва коррупцияга қарши катта жазолар тайинлаш мақсадга

мувофикдир. Ҳар бир Ўзбекистон фуқаросини мол-мулкини декларация қилиш ва назорат қилиш самарали натижаларга олиб келади. Ўртача ҳисоб-китоблар орқали ҳам коррупция бор йўқлигини аниқлаш мумкин. Аммо ҳаммасини аниқладик ҳам дейлик, жазолаш масаласига келсак. Дубайда ва Сингапурдаги каби оғир жазоларни қўллаш керак дейсизми? Инсонларга баъзан тўғри тушунтиришга ҳаракат қилинсада “пора” олишга бўлган иштиёқини сўндириш қийин. Ўзбек халқи виждонли ва қалбан пок инсон бўлганлигимиз сабабли Сингапурдаги каби жазолар бир оз кўрқинчлидек. Албатта халқимиз орасидаги бир фуқарони жонини қийналиши ва қийноққа солинишига индамай қараб туролмаймиз. Ваҳоланки миллиардлаб давлат пулини талон-тарож қилган инсон ҳақида гапиряпмиз. Демак бизнинг вазиятда фақатгина бир неча йилларга озодликдан чеклаш ва қамоқ жазоси ёкида мол-мулкини мусодара қилиш қолади. Инсонларга кўмак ва ёрдам бериш масалаларида ҳам хатто коррупция ҳолати мавжудлигини гувоҳи бўламиз. Шундай коррупцияга қарши иродаси мустаҳкам ва виждони уйғоқ жамоа тузиш керакки ҳар бир ташкилотларни, давлат органлари ходимларини, барча –барча тизимларни қайта текшириш керак. Агарда чуқурроқ ва виждонан текширилса давлатимизнинг қанчадан қанча пул ресурслари шунчаки сарф бўлаётганини аниқлаш мумкин. Мана шу пул ресурсимизни туризмни ривожлантириш учун сарфласак халқ бойишини таъминлаган бўламиз. Бу ҳаётда яшяпмизми, тенг ҳуқуқлимизми демак давлатимизнинг талон-тарож қилинишида халқнинг ҳаққини ейиш каби жуда катта гуноҳ ётибди. Ёрдамга чинданда мухтожларга ёрдам берайлик, чинданда билими ёки ҳаракати бор, инсонларни ўқишига шароит яратайлик, ватанимизга муҳаббати бор инсонларга нисбатан адолатли бўлиш керак. Мана шу коррупциянинг сабабидан қанча инсон ватанидан чиқиб кетишга бел бойлайди.

Биласизми бу дунёдаги ҳар бир нарсанинг иккита томони бўлади. Коррупция ҳам шундай иккита томонлидир. Сиз учун яхши туйилган асли “ёмон” томони бировнинг ҳаққини ейиш орқали зўр шароитларда яшаш. Ахоли ва Сиз учун ёмон бўлган томони эса мана бу гапларимни тасаввур

қилганингизда уйғонади. Кўз олдингизга келтиринг: -мана шу коррупция туфайли олий маълумотли докторлар инсонларнинг ўлимига сабабчи бўлиши мумкин, бу вафот этган инсон Сизнинг уғлингиз ёки қизингиз ва яқинингиздан бири бўлиши мумкин. Сиз яшаётган уйни коррупция меваси бўлган архитектор чизиб, қурилишларингизни тамомласа ва у қурган уй бир йилда Сиз кутмаган муаммолари пайдо бўлса. Давлатингиздаги сув, энергия каби бошқа жараёнларда ҳам буни сезсангиз. Яхши кадрлар йўқ деб нолишингиз бироз ғалати эмасми? Ёниб қуйиб ҳаракат қилиб ўқийдиган инсонларни юзага чиқариш керак. Уларга эътибор керак. Уларни эшитиш ва қўллаш керак. Балки биз гапирган гаплар гапирилиб бўлингандир. Хаммаси ўзимизга боғлиқ. Қандай қилиб инсон сифатида ўзингиз ҳалқни қийналаётганини кўриб коррупциянинг кетидан келган даромадларингиз эвазига кун кўрасиз. Қандай қилиб шу ҳаром луқмалар томоғингиздан ўтади. Бас қилинг. Ахир бу ҳаётда ҳамма бахтли ва чиройли ҳаёт кечиришга лойиқ. Сизлар туфайли кимнингдир фарзанди бу ҳаётдан умиди узилиб ҳеч нима кутмай яшашга одатланаяпти. Бугун кимдир оч ухляяпти. Бугун кимдир ўзи касал бўлса-да бегона юртларда меҳнат қилиб оила боқаяпти. Сизга керакми ҳалқнинг кўз ёши. Қўлларингиз порахўрликдан тортинг. Қалбан енгил бўласиз. Қилар ишни билиб туриб қилиб қўйиб кейин бир иккита инсонга яхшиликлар қилишга уринасиз. Ўзингизча айбингизни ювасиз. Эртасига яна кўлингиз коррупцияда! Келинлар кўзингизни очинлар. Қалбан енгил бўлинглар.

Баъзида атрофимизда бўлаётган адолатсизликларни кўриб, “келинлар яхши инсон бўлиб яшайлик, ватанимиз ривож учун ҳиссамизни қўшайлик” дегим келади. Баъзи одамлар эса коррупция қурбони бўлганлиги алаmidан у ишни давом эттиришни ўзларига лойиқ кўрадилар. Қалбан ватанини севувчи, ёниб қуювчи инсон фақат ўзини ва қариндош уруғларини ўйламайди. Баъзи ўзини жабрдийда инсон сифатида кўрувчилар асли шароити яхши бўлса-да ҳаромга қўл урадилар. Ваҳоланки қаеридадур нуқсони бор инсонларни кўрсалар худди юқувчи вирус каби секин четлаб ўтадилар. Инсонларнинг асли қалби тоза бўлиб туғилган. Аммо атроф муҳит бу софликни

улардан юлиб олган бўлиши мумкин. Коррупция жон-қонига сингиб кетган инсон бўлса-да у ундай туғилмаган. Демак ҳали ҳам кеч эмас. Хаммасини ўзгартириш мумкин. Оммавий ахборот воситаларида ва интернат тармоқлари орқали яхши инсонларнинг яхшилик қилаётган видеоларини ҳамда инсоннинг виждонини қайта уйғотувчи роликлардан фойдаланиш мақсадга мувофиқ бўлади. Энг қалби кир ва коррупция ботқоғида чўмилаётган инсоннинг онгига ҳам таъсир қилиш мумкин. Бу албатта актёрларимиз ва оммавий ахборот воситаларининг кўлидан келади.

Кундан кун ривожланаётган Ўзбекистонда яшаётганимга минг бор шукрлар бўлсин. Ривожланиб бўлган давлатда яшаётганимда ўз ҳиссамни ривожланиб бўлган давлатга қўшиш имкони бўлмасди. Мен Ўзбекистонда яшаётган ҳар бир ёш авлод кўра олмаётган бахтни кўраяпман. Яъни ривожланишга ҳисса қўшиб, жуда ҳам катта ишлар ва ўзгаришлар қилишимиз мумкин. Албатта бу ўзгаришларни секин асталик билан амалга оширишимиз даркор. Янги туғилган чақалоқ бирдан юриб кета олмагани каби ривожланишда ҳам хато ва камчиликлар бўлиши табиий. Аммо бу жараёнда Сизнинг ҳаракатингизни аҳамияти айни дақиқаларда кўринмаслиги мумкин. Аммо вақтлар ўтиб килган ҳар бир яхши амалингиз ўз самарасини беради. Буюк шоир Абулқосим Фирдавсий ўзининг “Шохнома” асарини ёзиб тамомлаган вақтида меҳнатига лойиқ тақдирланмаган. Мана асрлар бўлдимиз ушбу Шох асарга қизиқиш тўхтамади. 13 аср бошида араб, 15-16 асрларда турк ва гуржи, 19-асрда эса франсуз, немис, инглиз, италян ва рус тилларига ўгирилган. Бу асарнинг қадрланиши учун асрлар керак бўлибди-да деб ўйларсиз. Демокриманки вақтлар ўтиб бўлса-да ҳақиқат, ҳаракат ва яхши амаллар ўз қадрини топади. Энг муҳими курашишдан тўхтаманг. Унутманг-коррупция тараққиёт кушандасидир.

Фойдаланилган адабиётлар:

1.Шохнома Т.,1984й -Абулқосим Ф